Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

Aan de raad van de gemeente Westland

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR.	BIJLAGE(N)
			24-0202086	
CONTACTPERSOON		CLUSTER	TELEFOONNUMMER	DATUM VERZONDEN
D.A. van Rijn		Beleid	(0174) 673 697	12 DEC. 2024

ONDERWERP
Ombuigen en innoveren in het Sociaal Domein

Geachte raad,

De toenemende kosten in het sociaal domein vormen een groeiende uitdaging voor gemeenten in Nederland. Sinds de decentralisatie in 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een breed scala aan taken, zoals jeugdzorg, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), de Participatiewet en maatschappelijke opvang. Deze verantwoordelijkheden brengen aanzienlijke financiële lasten met zich mee, die de gemeentelijke begrotingen al jaren onder druk zetten. Recente cijfers tonen aan dat de uitgaven in het sociaal domein ook komende jaren blijven stijgen. Daarom ontkomen we er niet aan om maatregelen te nemen zodat we ook in de toekomst zorg en ondersteuning kunnen geven aan onze meest kwetsbare inwoners. In deze brief kunt u hier meer over lezen.

Oorzaken
Met het Sociaal Domein naderen we de grenzen van onze mogelijkheden. Kwalitatief goede zorg is afhankelijk van voldoende financiële armslag maar ook van de beschikbaarheid van professionals voor het verwerken van aanvragen en voor individuele ondersteuning. Voldoende middelen kunnen alleen dan begroot worden als ambities op andere begrotingsprogramma's worden opgegeven. Voor 2025 is voor het Sociaal Domein € 147 mln begroot. Voor 2024 was dit nog € 133 mln.
We hebben geen invloed op de arbeidsmarktomstandigheden. Daardoor ontstaan wachtlijsten.
Als we nu niet stappen zetten om het Sociaal Domein toekomstbestendig te maken, dan zullen toekomstige cliënten in de nabije toekomst maanden, zo niet langer, moeten wachten tot zorg kan worden ingezet.

Kiezen voor normaliseren
Wij kiezen ervoor om te normaliseren. Hiermee starten we een beweging die erop gericht is de vraag naar intensieve zorg te verminderen en de samenwerking met de sterke sociale basis in onze gemeente te versterken om passende antwoorden op zorgvragen te formuleren. Dit betekent dat we mensen aanmoedigen gebruik te maken van informele netwerken en algemene voorzieningen, zodat professionele en specialistische zorg alleen wordt ingezet wanneer dat echt nodig is. Met deze aanpak willen we ervoor zorgen dat iedereen de benodigde ondersteuning krijgt in hun eigen omgeving, zonder direct een beroep te doen op intensieve (en dure) zorg.

IBABS 005

In het Strategisch Kader Sociaal Domein, dat we in het tweede kwartaal van 2025 aan u voorleggen ter besluitvorming, beschrijven we de stappen die we willen zetten. We nemen echter nu al maatregelen om de kostenstijging in 2025 beheersbaar te houden.

Met de voorstellen die we doen maken we het normaliseren concreet. We zorgen voor een groter aanbod van algemene, voorliggende voorzieningen en we starten met een werkwijze voor onze toegangsorganisaties die zorg voor die inwoners die niet zonder kunnen (zo goed mogelijk) garandeert. We investeren in betere dienstverlening voor onze inwoners en nemen tot slot efficiency-maatregelen.

Een groter aanbod van algemene, voorliggende voorzieningen

Normaliseren betekent dat het antwoord op hulpvragen binnen de sociale basis van onze samenleving gegeven kan worden. We moedigen inwoners aan om gebruik te maken van informele netwerken en algemene voorzieningen, zodat professionele zorg alleen wordt ingezet wanneer het echt nodig is. Algemene, voorliggende voorzieningen zijn faciliteiten of hulpmiddelen die inwoners gratis of tegen geringe kosten kunnen gebruiken (lenen) zonder tussenkomst van een toegangsorganisatie. We stellen daarom voor om een pilot te starten met scootmobielpool. Dat zorgt ervoor dat inwoners met een hulpvraag de tijdrovende aanvraagprocedures niet hoeven te doorlopen en niet hoeven te wachten op een uiteindelijk besluit en een beschikking. Zij kunnen in de pilotplaats een scootmobiel lenen. Daarnaast willen we een was- en strijkservice introduceren voor nieuwe Wmo-cliënten, waarbij huidige cliënten hun ondersteuning behouden. Deze service zorgt ervoor dat zorgprofessionals meer tijd hebben voor andere taken en biedt inwoners de mogelijkheid om tegen een geringe eigen bijdrage gebruik te maken van de dienst. Deze aanpak is succesvol gebleken in omliggende gemeenten en heeft nauwelijks tot klachten geleid.

Met een "brede", integrale blik het gesprek met inwoners aangaan over een zorgvraag

We weten dat hulpvragen van Westlanders op vele manieren kunnen worden beantwoord, en dat beschikbare Westlandse voorzieningen vaak beter werken dan het inzetten van specialistische hulp, gericht op het individu. Tegelijkertijd is het fijn dat specialistische hulp, mocht die nodig zijn, ook snel en in samenhang beschikbaar is. We gaan meer het gesprek met de inwoner daar over voeren. Dat geïndiceerde hulp niet automatisch het uitgangspunt is van het gesprek met de inwoner maar dat voorliggende voorzieningen een beter passende oplossing kunnen is een andere vertaling van normaliseren. Daarnaast werkt het voor inwoners prettig als ze niet steeds opnieuw aanvraagprocessen moeten doorlopen. Dit vereist een brede blik in gesprekken met inwoners, zoals ook aanbevolen door de VNG[1] en dit werkt het beste als wij een uniforme werkwijze tussen alle toegangsorganisaties hanteren. Veel gaat goed in de dienstverlening in Westland, maar we erkennen ook dat we leven en werken in een complexe, snel veranderende omgeving. Daarom passen we onze dienstverlening daarop aan. In nieuwe tijden veranderen hulp- en zorgvragen en hebben we ook nieuwe antwoorden nodig.

We passen onze werkwijze stapsgewijs aan. Eerst kleinschalig, later op grotere schaal. We bouwen voort op de bestaande en goed functionerende zorginfrastructuur in Westland en zetten in op een betere dienstverlening door te starten met een uniforme werkwijze die door elke toegangsorganisatie wordt gehanteerd. Inwoners gaan dit merken, zowel in de digitale dienstverlening, in telefonische

[1] Richtinggevend kader: toegang, lokale teams en integrale dienstverlening | VNG, p.12 en verder

consulten en in de bestaande inlooppunten. Om tot afspraken te komen met een breed draagvlak van al onze partners is meer tijd nodig. Daarom zijn we met elkaar in gesprek en informeren begin 2025 over de concrete uitwerkingsplannen van de stapsgewijze uitvoering van onze werkwijze met "brede blik."

Extra ombuiginsmaatregelen en meer efficiency

Om structureel financieel in balans te komen, nemen we extra maatregelen. We investeren samen met corporaties in het toegankelijk maken van (senioren)complexen in onze gemeente. Hierdoor voorkomen we dat inwoners op individuele basis (en tegen hogere kosten) woningaanpassingen nodig hebben.

Daarnaast screenen we ons uitkeringsbestand om cliënten te identificeren die beter geholpen zijn met voorliggende financiële ondersteuning, wat zowel in het belang van de cliënt is als onze bijstandsuitgaven verlaagt.

Tot slot investeren we in handhaving om misbruik te voorkomen, wat in omliggende gemeenten al succesvol is gebleken. Dit versterkt ook het maatschappelijk draagvlak voor inkomensondersteunende maatregelen.

Tot slot

We realiseren ons dat we nog maar aan het begin staan en dat de veranderingen die we doorvoeren vooral op de lange termijn effect zullen hebben. Met de genoemde maatregelen zijn we ervan overtuigd dat we de kostenstijging in 2025 kunnen beheersen. Ook in de jaren daarna blijven we, samen met onze inwoners en partners, werken aan een sterke sociale basis die zo kenmerkend is voor Westland. We streven naar een dienstverlening die meer mensgericht is en bieden laagdrempelige oplossingen voor hulpvragen. We schromen niet om binnen onze eigen organisatie in te grijpen om door efficiënter te werken de stijgende kosten te beheersen. Dit doen we terwijl de bijdrage van het Rijk afneemt (ravijnjaar 2026) en onze mogelijkheden beperkt zijn omdat we geen invloed hebben op het aantal aanvragen voor deze regelingen.

We informeren u over de voortgang van deze pilots in de toegezegde Rapportages Sociaal Domein die we vanaf 2025 elk kwartaal aan u zullen toesturen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris, de burgemeester,

M.L.M. Weerts B.R. Arends